

Varaždinske

7 KUNA

BROJ 3586 / 24. RUJNA 2013. / GODINA LXVIII.

VIJESTI

varaždinske-vijesti.hr

GODIŠNJA PRETPLATA
OSOBNOM PREUZIMANJE U
"SUVENIRNICI" 042/200-134
SAMO **200 kn**
SJEĆANJA
ZAHVALE
MALI OGLASI
SRIJEDA
DAN ZA POPUST
-30%

Šokantno svjedočanstvo tri zlostavljane sestre

(str. 2.i 3.)

Susjed i otac seksualno zlostavljali djevojčice

OTVORENE BAROKNE VEČERI

str. 24.

Ruski i varaždinski glazbenici u harmoniji

IZBOR DIREKTORA VARKOMA

Skupština za V. Vlašića, Nadzorni odbor protiv?

str. 5.

CRNA KRONIKA

str. 10.

Crni vikend na cestama

- U prometnim nesrećama poginuli traktorist, motociklist i biciklist

SPORTSKI VARAŽDINEC

str. 48.

U ovom broju darujemo ulaznicu za subotnju rukometnu utakmicu Varaždin – Buzet u "Areni"

VARAŽDINSKE BAROKNE VEČERI Otvoren 43. festival barokne glazbe vrhunskim koncertom moskovskog orkestra *Pratum*

Savršeni spoj ruskih i varaž

Svečanom otvorenju nazočili su brojni uglednici, među kojima i predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, veleposlanik Ruske Federacije Robert Markaryan, varaždinski biskup Josip Mrzljak...

“ dr. Ivo Josipović, predsjednik RH
Varaždin je ponovno postao centrom barokne glazbene umjetnosti

“ Robert Markaryan, veleposlanik Ruske Federacije
Glazbena suradnja dobra je osnova kulturne suradnje dviju zemalja

Marija Barić

Uvodnim govorima Gorana Habuša, gradonačelnika Varaždina, Roberta Markaryana, veleposlanika Ruske Federacije, ovogodišnjeg zemlje partnera te Berislava Šipuća, zamjenika ministricke kulture RH, a potom i vebnim nastupom moskovskog ansambla Pratum integrum i varaždinskog Chorus angelicus sa solistima -sopranisticom Annom Gorbachyovom i baroknim violinistom Dmytrijem Sinkovskim pod umjetničkim vodstvom Pavela Serbina, u varaždinskoj katedrali su 20. rujna, svečano otvorene 43. Varaždinske barokne večeri.

Uz brojne članove diplomatskog zbora, sabor-

ske zastupnike i druge osobe iz javnog i političkog života, festival je ponovno počinjao svojim nastupom i dr. Ivo Josipović. Budući da je i sam skladatelj te pokrovitelj toga najprestižnijega hrvatskog festivala barokne glazbe, predsjednik Josipović u svojoj izjavi za medije nije propustio pohvaliti varaždinski festival, njegove organizatore te njihovu ideju da ugoste Rusku Federaciju i tako približe publici dio njezine bogate kulturne baštine.

Spoj dvaju nasljeđa

- Zadovoljstvo što je Rusija ovogodišnja zemlja-partner iskazao je ruski veleposlanik Robert Markaryan, izrazivši uvjerenje da će publika uživati u ruskim inter-

pretima rane i barokne glazbe, a da će Varaždinske barokne večeri ujedno potvrditi dobru suradnju, a postojeće izvrsne odnose između Hrvatske i Ruske Federacije osobito na kulturnom planu zasigurno u budućnosti još i produbiti. Goran Habuš spomenuo je nasljeđe baroka kao najvažnije razdoblje u građanskoj kulturi srednje Europe. Podsjetio je i na ovogodišnju proslavu 100. obljetnice rođenja prof. Marijana Zuberu, proslavljenog dirigenta Pjevačkog zbora Glazbene škole u Varaždinu i jednog od inicijatora VBV-a, a potom naglasio da je suradnja s Ruskom Federacijom na Varaždinskim baroknim večerima građu donijela ne samo upoznavanje dalekih kultura već i načina života. Gradonačelnika su oduševili dojmovima publike koja je posebno uživala u nastupu ruskih interpreti i dobrome spoju s varaždinskim zborom, ali spoju baroka i suvremenosti u eksterijeru uz pomoć vodenog videozida s prijenosom koncerta te osobito virtualnog putovanja u prošlost projiciranog na gradsku vijećnicu i specijalne iluminacije na središnjem gradskom

trgu u izvedbi Studija Urbana galerija.

Izvrstan Chorus Angelicus

A kad je riječ o kulturnom povezivanju dviju zemalja, Ruske Federacije i Hrvatske, Berislav Šipuč naglasio je da će ovogodišnje barokne večeri spojiti ne samo umjetnike već i dvije kulturne baštine, hrvatsku i rusku, ali i gostima iz Rusije pokazati koliko se i u Hrvatskoj drži do kulture i baštine.

Na koncertu uz otvorenje nastupio je i izvrstan varaž-

Festival je svojim nastupom ponovno uvećao dr. Ivo Josipović, predsjednik RH

dinski Chorus Angelicus uz dirigentsku palicu Anđelka Igreca. Koncert uz otvorenje bio je posvećen M. Rezzowskom, J. F. Rameu, Vivaldiju, Telemannu i Händellu, pa iako poput ranijih godina otvorenje ove godine nije otпочelo uz neki Bachov oratorij, publika je znala prepoznati dobar spoj ruskih i varaždinskih interpreti i uživati u djelima svjetovnije provenijencije. Svečanom koncertu prethodila su i otvorenja dvije zanimljive likovne izložbe – jedna posvećena umjetnicima Sibira, otvorena je u Galerijском centru, a druga, dokumentarna foto-izložba o Rahmanjinovu u Galeriji Zlati ajngel.

U svečarskom ugođaju otvorenja 43. Varaždinskih baroknih večeri mogli su, uz visoke goste i uzvanike u ka-

Ovogodišnja zemlja-partner je Ruska Federacija, a predstavio ju je Robert Markaryan, veleposlanik

tedrali, uživati i Varaždinci na glavnom gradskom trgu, za što posebno treba pohvaliti i maestra Davora Bobića, ravnatelja Varaždinskih baroknih večeri, zaslužnog za gostovanje umjetnika Ruske Federacije te Raymonda Rojnika, ravnatelja Koncertnog ureda, kao najzaslužnijega za dobru organizaciju festivala. Osim što je osvijetljen posebnom rasvjetom, Trg kralja Tomislava, u večeri otvorenja odisao je potpu-

IZLOŽBE U Galerijском centru Varaždin Dani Sibira...

Izložba nazvana Dani Sibira postavljena je u prostoru Galerijскоg centra Varaždin 20. rujna. Partner ovogodišnjeg festivala Ruska Federacija i organizatori odlučili su predstaviti publici i rusku likovnu, gastronomsku i druge umjetnosti te su tako suvremeni sibirski umjetnici, njih šestoro (Ivan Nikolaevič Krotov, Larisa Golec Kukarceva, Larisa Zujkova Genadejevna, Viktorija Feliksovna Račbaeva, Sergej Forostovskij Viktorovič te Svetlana Šinkarenko) dobili priliku izlagati u jednom od varaždinskih galerijских prostora. Kako je na otvorenju rekao Ivan Mesek, ravnatelj Galerijскоg centra, autori se predstavljaju uljima na platnu i keramičkim radovima, koji njeguju uglavnom tradicionalni pristup slikarstvu, što je vidljivo kako izborom tema tako i izborom tehnika u kojima su nastala njihova djela. Dužnost i čast otvorenja ziložbe pripale su Robertu Makarijanu, veleposlaniku Ruske Federacije u Hrvatskoj te Ivanu Nikolaeviču Krotovu, jednom od sibirskih likovnih umjetnika. **L.Ž.B.**

I galeriji Zlati ajngel

... o Rahmanjinovu i Šaljapinu

Galerija Zlati ajngel u Varaždinu i ruski Muzej Glinka, jedan od najvećih svjetskih muzeja glazbe, zahvaljujući partnerstvu Ruske Federacije i 43. VBV-u, uspostavili su suradnju te je dokumentarna foto-izložba o skladatelju i pijanistu Sergeju Rahmanjinovu i jednom od najslavnijih ruskih basova Fjodoru Šaljapinu doputovala u Varaždin, gdje je, u prostoru galerije Zlati ajngel, otvorena 23. rujna. Ova dvojica važnih ruskih glazbenika, koji doduše ne pripadaju baroku, već su svojim stvaralaštvom od njega udaljeni gotovo stoljeće i pol, ove godine obilježavaju 140. godišnjicu rođenja te muzej Glinka, koji čuva memoriju kako ruske tako i ostalih glazbenih tradicija svijeta, taj događaj odlučio obilježiti, između ostalog, prikazujući varaždinskoj publici, ali i svima koji dođu na barokni festival, još jedan dio ruske povijesti glazbe. Mihail Brizgalov, ravnatelj muzeja Glinka, koji je otvorio ovu izložbu, zahvalio je Varaždinu i galeriji Zlati ajngel te njezinom voditelju Darku Sačiću na suradnji. **L.Ž.B.**

um Inegrum kojem se u završnici pridružio varaždinski zbor Chorus Angelicus

Varaždinskih umjetnika

nim ozračjem baroka i barokne glazbe, prenošene s koncerta u katedrali na posebnom vodenom videozidu, a uobičajeni vatromet zamijenila je virtualna čarolija.

U subotu, 21. rujna, nastavljen niz od desetak nastupa ruskih umjetnika u crkvi svetog Nikole, s koncertom ansambla Insula Magica. Program je nastavljen

i nastupom ansambla Minstrel, koji je oduševio publiku na koncertima uz baroknu kavu, u dvorcu Trakošćan, 21. rujna, te sljedećeg dana ponovljenim koncertom u Starom gradu.

U nedjelju 22. rujna u večernjim satima publiku je svojim nastupom oduševio i svjetski poznati lutnjist Edin Karamazov.

Crkva svetog Nikole, subota 21. rujna

Koncert ansambla Insula magica

Insula magica, u prijevodu „čarobni otok“, naziv je ansambla iz ruskog Novosibirska, koji je u crkvi sv. Nikole nastupio 21. rujna u okviru 43. Varaždinskih baroknih večeri. U svijetu poznat i cijenjen, kod nas gotovo nepoznat, ansambl Novosibirske filharmonije specijaliziran za ranu glazbu osnovan je 1991. na poticaj studenata Konzervatorija u Novosibirsku, nosi naziv „čarobni otok“ s ciljem da publici dočara svoj doživljaj prostranstva Sibira i glazbe koja se u njima čula u vremenu velikih europskih stilova renesanse, baroka i klasicizma.

Ovaj koncert, naslovljen „Sibirski barok na putu k ruskom prosvjetiteljstvu“, podijeljen u je dva dijela, „Glazba sibirskog baroka“ i „Prozor u Europu“. Mogli smo čuti izvedbe jednostavnih vokalnih i instrumentalnih skladbi, često s jakim utjecajem fol-

klora, izvođene na vjernim replikama baroknih instrumenata.

Također, na programu su se našli vojnički marševi, pjesme i jednostavne sakralne skladbe, pisane u Sibiru, često od nepoznatih autora ili stranaca u zarobljeništvu za potrebe svakodnevnog kućnog i liturgijskog muziciranja, ali i rasonode u dugim danim zarobljeništvu.

Drugi dio koncerta donio je izvedbe djela ranih ruskih skladatelja, također iz vremena 18. stoljeća. U opuštenom ozračju dva sata koncerta pokazala su se kao pun pogodak. To potvrđuje i činjenica da su glazbenici, vidno sretni i nasmijani zbog takvog prijma koncerta, koji bi, zbog napozatog repertoara mogao izazvati i drugačije reakcije, čak tri puta izlazili i publici priredili glazbene dodatke. **L.Ž.B.**

ANKETA

Alka Turalija,
prof. iz Osijeka

- Stigla sam nakon nekoliko godina pauze ponovno u svoj rodni grad. Veseli me što Varaždinske barokne večeri uspješno održavaju svoj rejting najboljega hrvatskoga baroknog festivala. Ove godine ponovno je bilo iznad očekivanja. Čestitke organizatorima i glazbenicima.

Zvezdana Rauš Klier,
javna bilježnica, predsjednica Kluba mecena VBV-a

- Ovogodišnje otvorenje Varaždinskih baroknih večeri ponovno je bio događaj za pamćenje. Bilo je prelijepo, a posebno bih istaknula ruske soliste, ali i pohvalila visoki umjetnički doseg i profesionalnost varaždinskog zbora Chorus Angelicus koji se savršeno uklopio i pridonio ukupnom doživljaju koncerta.

Stjepan Mikac,
zborovođa i dirigent u mirovini

Bilo je impresivno. I pjevačica, i violinist, i flautistice, i glazbenici, a i naš Chorus Angelicus. Ja sam nekad sa Zborom zanatlija (obrtnika) izvodio nekoliko ruskih skladbi, ali to je toliko bogata literatura da je ne možete obuhvatiti. Zato me posebno veseli Rusija kao zemlja-partner.

Andelko Koprek,
liječnik

- Bila je to još jedna nezaboravna večer barokne glazbe. Ruski izvođači bili su tehnički savršeni. Bio je to vrlo lijep koncert, puno milozvučne glazbe za uživanje.

Andrea Ikić – Böhm,
veleposlanica Republike Austrije

Mogu najprije čestitati Varaždinu što je ponovno uspio organizirati taj svoj veličanstveni glazbeni događaj poznat i na međunarodnoj sceni. Čestitam i Ruskoj Federaciji kao zemlji-partneru. Oduševljena sam koncertom na otvorenju. Publika je uživala i bila je to za mene baš posebna večer. Prošle godine je Austrija bila zemlja partner i sretna sam što smo imali tu čast.

Naša suradnja s Varaždinom će se nastaviti, a mi smo Varaždinu podarili i jedan koncert uz vaš ulazak u Europsku uniju.

KAJ je naše pitanje i naš odgovor

A tukač se zove lex

Piše: prof. Barica Pahić

Ščera sem na radiju namierila na popiefku: "Stiže jesen pa mi misli odlete, u one rane devedesete..." Onda su i moje misli odletele v duoba da sme zastirali obloke da se nej vidle sve-tle, spali f podrumi čije obloke sme oblagali z vrečami pieska ili vrtne zemlje, gda su vojniki biežali z Armije, gda se organizerala obrana, ljudi se javljali v dragovoljce, po gradu se stri-eljale, goriele hiže v Optujske, bombardierani erodromi, nie se išle ni na posel ni f škule i čubeli sme f skloništemi jer je počel rat. Gda je bile struje mogli sme, mi starejši, čuti da je "pala Banjščina", da se z fNA pregovara o predaji, a na TV-u i tuo kak se vojniki preslače vu Varteksovu opravu i z autobusi ot-hajaju v Srbiju. Ovega rujna je vriedne zmisli se sega toga pa i bojišnic na drugim miesti, npr okoli Pakraca i Vukovara gdi su bili i naši varaždinski dečki. Pokle je došle proglašenje samostalnosti, pad Vukovara i mednarodne priznanje države RH... Rat je trajal, a gruoblja su se punila. Onda je došle primirje, pa UNPROFOR, pa Medački džep, Bljesak, Oluja i na kraju mirna reintegracija Podunavlja.

A v red s tiem išla je i privatizacija, tajkunizacija i kojakva druga prevarancija. Smenjivale su se vlade, dva put su se zme-nile i stranke na vlasti, zapirane su tvornice, propadala su po-duzeća, rasla je nezaposlenost, a vladajući su se ponašali kak pijani milijunaši. Živele se priek na dug. Banke f stranjskem vlasništvu su nas navlačile na kredite, a žabu je teške vu vuo-du natirati. Peneze sme trošili v robnimi hižami, takaj v stranjskem vlasništvu. Došla je i svetska kriza, rasel je dug i već se liepe zaokruglil na 200 milijard. Spas se videl f Euniji. Ali bolje je nie. Se ide na dolje, same naš optimizem raste. Male nam ga je osvežil i podigel festival kajkavske popiefke gdi su same "Kavaliri" popievali naj nam živi rad.

Gda se hoče peči kruh, muora se zamiesiti kvasne tieste i deti ga da se zdigne. Če se preduge ostavi, on se "predigne" i spu-sti i treba ga znovič zmesiti. I naša denešnja vlada, največ pa Slavek Stečajek miesi i gnjete narod z legalizaciju, monetiza-ciju, fiskalizaciju i z kojakvu prefriganciju, a tieste (gospo-darstve) nikak da se zdigne. A nad našimi glavami (i v glava-mi) rastieže se, kak črni šljaj z Pepelkove popiefke, siva i ne-prozirna megla. Znad nje je, nevidljivi baš siem, veliki tukač vu Vladine ruke šteri bi nas saki čas mogel heznuti po tintari, a zove se (sarkastične) zakon, lex. Lex Perković.

Nam i za našu nevolju treba stranjska rieč.

KNJIŽEVNOST Predstavljena knjiga
Katrice Rajić Popijač

Z bednjounska douša & u zrcalu sjećanja

U Bednji je 20. rujna u Osnovnoj školi Franje Seta predstavljena knjiga Katrice Rajić Popijač „Z bednjounska douša & u zrcalu sjećanja“. U predstavljanju su sudje-lovali Mirko Bistović, načelnik Bednje, Sanja Majcen, prof., Dražen Ernečić, predsjednik koprivničkog ogranka Matice hrvatske, Nevenka Žirovec, prof. i autorica predgovora, Barica Pahić Grobrenski, prof. i Ivanka Kunić, prof., autorica predgovora. U interpretaciji pjesama na bednjounskom govoru sudjelovali su Nevenka Žirovec te učenici O.Š. Franje Seta Dario Oreški, Petra Hočur-šćak, Ivana Popijač i Ana Sinovec pod mentorstvom nastavnice Emilije Zagrajski Maligec, a pjesme na hrvatskom standardu interpretirala je Nada Bogojević. Nastupili su i Bemian duet i KUD Bednja.

HNK VARAŽDIN Repertoar za sljedeću
sezonu je spreman

Objavljene pretplatničke cijene ulaznica

HNK u Varaždinu pripremio je repertoar za novu kazališnu sezonu 2013./2014. Sukladno tome već su objavljene pretplatničke cijene ulaznica na premijere, koje obuhvaćaju šest predstava; „Filumena Marturano“, „Bogi Ivač – Znova“, „Višnjik“, „Romeo i Julija“, „Hedda Gabler“ i „Slažem se, ali...“. Cijene ulaznica za parter i mezanin iznose 252 kune, za ložu na 1. katu 216 kuna i za balkon 180 kuna. Uz ovu preplatu dolaze i dodatne pogodnosti poput popusta na redovne cijene ulaznica, ponuda traje od 10. rujna do 10. listopada, a realizirati se može na blagajni kazališta. Dodatne informacije na 042/214-688 ili internet-skim stranicama kazališta. **N.L.**

Vladimir Gotal - Dodek

Život posvećen snimanju glazbe

Marija Barić

Samozatajni Vladimir Gotal - Dodek najpoznatiji je varaždinski producent-urednik i tonski snimatelj u nakladničkoj udruzi „Aulos“. On je u svojoj karijeri imao čak 15 nominacija za nagradu Porin te na kraju postao i sudobitnikom Porina u kategoriji najboljeg autorskog albuma klasične glazbe za ostvarenje CD-a „Kyrie“, koje je dodjeljen maestro Anđelku Igrcu. Ovih dana promovirao je novi album orguljašice Natalije Imbrišak, što je bio i povod za naš razgovor. Gotal je danas umirovljenik Radio Varaždina, gdje je proveo cijeli svoj radni vijek kao glazbeni urednik. Nakon završetka studija na teoretsko-nastavničkom VIII. odjelu Glazbene akademije u Zagrebu javio se na natječaj HRT-a za glazbenog urednika u RTV centru Varaždin koji je bio u osnivanju. RTV centar Varaždin, na žalost, nikad nije zaživio, iako je još 1971. godine osnovan zajednički Savjet predstavnika Radio Zagreba i Radio Varaždina koji je trebao donositi odluke za njegovo ostvarenje sa sistematizacijom od 60 zaposlenika. Ta obveza prema gradu Varaždinu kao najznačajnijem centru sjeverozapadne Hrvatske postoji još i danas i na današnjim je političkim vlastima da to i ostvare – smatra.

Svoju karijeru započeo je sedamdesetih godina prošlog stoljeća te do danas ostvario čak šezdesetak iznimnih projekata, zabilježivši na nosačima zvuka najprije Varaždinske barokne večeri, a potom i koncerte s djelima vrhunskih skladatelja i interpretacijama poznatih varaždinskih opernih pjevača i pjevačica, orkestarske i glazbenih interpreta. Njegov posao tonskog snimatelja i producenta intenzivirao se osnivanjem udruge „Aulos“. Tako je 1995. godine odlučio najprije istražiti glazbenu literaturu varaždinskog gitarišta i skladatelja Ivana Padovca.

- Mislio sam da bi Varaždina Padovca, najpoznatijeg gitarista 19. stoljeća, trebalo na neki način ovjekovječiti. Počeo

Ponosan je što je radio s tako velikim imenima kao što su Pavle Dešpalj, Kazushi Ono, Vladimir Kranjčević, Ruža Pospis Baldani, Lidija Horvat Dunjko, Darko Petrinjak...

sam tražiti njegove note po Gradskom muzeju u Varaždinu, Hrvatskom glazbenom zavodu u Zagrebu, Hrvatskoj nacionalnoj biblioteci... Paralelno sam tražio i sponzore, koje sam našao u Ogranku matice Hrvatske i Varaždinskim vijestima. Vaša je novinska kuća bila i prvi izdavač cjelovitog albuma Ivana Padovca. Posebno je vrijedno izdanje s pojedinih koncerata VBV-i, kada smo zajedno s pokojnim pijanistom Juricom Murajem, maestrom Vladimirom Kranjčevićem i prof. Marijanom Zuberom odlučili objaviti odabir odlomaka pojedinih stavaka iz sačuvanih snimki dotadašnjih festivala. Iz toga je proizašlo sedam albuma, počevši od 1971. godine pa sve do 1995. godine. Objavljen je i jedan album svečanog koncerta uz 25 obljetnicu VBV-a i tako je to počelo - priča Gotal. Objavio je i CD Franje Petrušanca, Mozartov „Requiem“ sa solistima, Varaždinskim komornim orkestrom i zborom Chorus Angelicus... Ponosan je što je radio s tako velikim imenima kao što su Pavle Dešpalj, Kazushi Ono, Vladimir Kranjčević, Ruža Pospis Baldani, Lidija Horvat Dunjko, gitarist Darko Petrinjak i brojnim drugima.

Snimanjem se bavio i ranije, pa je tako ostao i trag s prestižnog pijanističkog natjecanja „Bach – Händel- Scarlatti“, koje se na žalost ugasilo, a snimku koju je načinio u suradnji s pokojnim Marijem Jajetićem, Jugoton je izdao na svojoj LP ploči.

- Na prošlogodišnjoj dodjeli nagrada VBV-a promovirali smo i album „Vječni Orfej Varaždina“ - nastavlja Gotal. Album sadrži snimke varaždinskih primadona, pjevača i instrumentalista koji su ostvarili svjetske karijere i muzicirali ili pjevali na najvećim svjetskim pozornicama koncertnih i opernih kuća. Do sada smo imali 15 nominacija za Porin u raznim kategorijama - za najbolji album klasične glazbe, za najbolju snimku, za najbolju produkciju s Hopkinsonom Smithom, npr. album „Das Wohltemperirte clavier“ s Višnjom Mažuran imao je čak četiri nominacije, da bi konačno 2010. godine Anđelko Igrac dobio Porin za najbolji autorski album klasične glazbe pod nazivom „Kyrie“. No, Porin je dobila i skladba „Čežnja“ Pavla Dešpalja u izvođenju Varaždinskog komornog orkestra. Međutim, ne kada smo mi bili izdavači, nego dvije godine kasnije u Dubrovniku kada je zagrebačka produkcijska kuća „Cantus“ za novi CD Varaždinskog komornog orkestra preuzela već ranije objavljenu snimku.

PUT PUTUJEM Naš suradnik Željko Slunjski posjetio je Wadowicu

Rodni grad Ivana

Više od 200.000 ljudi posjeti grad svake godine, a taj broj neprestano raste

Željko Slunjski

Poljaci su jako ponosni na Karola Wojtylu, krakowskog nadbiskupa i kardinala koji je 16. listopada 1978. bio izabran za papu. Nakon punih 455 godina nije bio izabran Talijan, a omiljeni Ivan Pavao II. bio je prvi slavenski papa u povijesti. Svojom osobnošću pobudio je pozornost diljem svijeta. Njegova beatifikacija 2011. bila je trenutak ponosa i radosti za poljsku Katoličku crkvu. Naime, u zemlji u kojoj je gotovo 90 posto stanovništva katoličke vjere i praktičnih vjernika katoličanstvo je dio poljskog identiteta, jer je Katolička crkva u burnoj povijesti Poljske odigrala važnu ulogu. Stoga ne čudi što se kipovi Ivana Pavla II. danas u Poljskoj nalaze gotovo posvuda, od rudnika soli Wieliczka do krakowskoga „kraljevskog brda“ Wawel, s dojmom da se u tome pomalo i pretjeruje.

Hrvatski na trgu

Otkako je bio izabran za papu, turističke agencije u programe turističkih putovanja, posebice onih kojima je određeno Krakow, negdašnja prijestolnica i najljepši poljski grad prepun studentske mladeži, uvrstile su i posjet Wojtylinu rodnome gradu. Wadowice se nalaze u južnoj Poljskoj u Malopoljskom vojvodstvu, na rijeci Skawi, četrdesetak kilometara udaljene od Krakowa. Danas se može kazati da su Wadowice = Ivan Pavao II., jer grad svoj turistički imidž gradi na svemu što je u doticaju s Ivanom Pavlom II.

Ljupki gradić ima oko 20.000 stanovnika. Poslije pada komunizma lokalna industrija je bankrotirala, ali zbog očuvane prirode, povijesne baštine te kao rodno mjesto pape Ivana Pavla II. zamjetan je brz rast tu-

rizma. Više od 200.000 ljudi posjeti grad svake godine, a taj broj raste. Nerijetko se na glavnome gradskom trgu, u mnoštvu turista, čuje i hrvatski jezik! Trg je popločen kamenim pločama, među kojima su i one s imenima zemalja i gradova koje je Ivan Pavao II. posjećivao. Za svoje ga je pontifikata bio na 104 putovanja, a njegov treći posjet Hrvatskoj, potkraj svibnja 2003. godine, bilo je 100. apostolsko putovanje.

Povijest Wadowica je fotografijama i preslikama dokumenata prikazana na panoima postavljenim na središnjem trgu, kojim ljepotom dominira župna crkva, bazilika Prikazanja Majke Božje. Razvijale su se u tipičan činovnički grad, posebice pod austrijskom vladavinom. Svadbe, krstinke, pogrebi, imendani, pa i rođendani, bili su u Wadowicama događaji od posebne važnosti. Za takve svečane prilike gospoda bi odijevala crni kaput, sivo-prugaste hlače i bijelu košulju s tamnom kravatom. Jedino bi profesor poljskoga jezika, u znak svojih suvremenih pogleda na svijet, vezao crnu i šokantno veliku vrpču. Dame bi davale prednost dugim haljinama, sprijeda i straga toliko dublje dekoltiranim koliko je kuća koja priređuje svečanost bila uglednija. U takvim Wadowicama 18. svibnja 1920. rodio se Karol Józef Wojtyła, sin umirovljenog poručnika i ne odveć društvenog Karola i Emilije, koja je umrla kad je Karolu bilo devet godina. Njegov životopis znaju svi građani Wadowica, spominjući da je bio i strastveni sportaš - golman. Volio je planinariti i skijati. K tome, bio je jako dobar i nadaren učenik, ne „štreber“, koji je čak čitao preteška djela za svoju dob.

Maturirao je 1938. kada još nije razmišljao o svećeništvu. Prije Drugoga svjetskog rata u Wadowicama je živjelo 10.000 ljudi, od kojih su oko 2.000 bili Židovi. Među onima koja je slutila što se sprema bila je i Regina Beer, Karolova prijateljica iz amaterskog kazališta, u kojemu se mladi Karol uspješ-

Ne čudi što se kipovi Ivana Pavla II. danas u Poljskoj nalaze gotovo posvuda; od rudnika soli Wieliczka do krakowskoga „kraljevskog brda“

no ogledao i kao glumac. Odlazeći iz Poljske, došla se oprostiti i pozdraviti sa susjedima Woytila, koji, kako je izjavila, „nisu pokazivali rasističku netrpeljivost prema nama“. Kad je Karol postao papa, pozvao ju je u Vatikan i raspitivao se o njezinoj obitelji. Oboje su plakali od ganuća!

Ljubavni život pape

Mnoge golica kakav je bio Karolov ljubavni život prije nego što se zareديو, o čemu se samo nagađa. Svojedobno je Jutarnji list prenio pisanje Berliner Zeitung-a o poznatoj poljskoj glumici Halini Kwiatkowskoj, koju je novinar posjetio u jednom sanatoriju blizu Varšave. Raspitujući se o njoj, saznajemo da se rodila 25. travnja 1921. godine i da je 2011.

